

SZOLNOK-DOBOKA

POLITIKAI HETILAP.

Megjelen minden vasárnapon.	Felelős szerkesztő:	Hirdetési árak: egész oldal 48 K. Hivatalos hirdetések garmondsora 30 fillér.
Szerkesztőség a Sörház-utcában első sz. a. földszinten van.	Dr. Br. HORVÁTH EMIL.	Előfizetési ár: egész évre 10 K. Néptanítóknak, lelkészeknek és körjegyzőknek 8 kor.
Szerkesztőségi óra minden hétköznapon d. u. 2-3.		

A politikai helyzet.
Budapest, okt. 31.

Az új kormány következőleg alakult meg:
Miniszterelnök, király személye körüli és belügy: Gróf Tisza István.
Pénzügy: Lukács László.
Igazságügy: Plosz Sándor.
Közüktatásügy: Berzeviczy Albert.
Honvédelmi: Nyíry Sándor.
Kereskedelemügy: Hieronymi Károly.
Földmívelésügyi: Tallián Béla.
Horvát miniszter: Cseh Ervin.
Gr. Apponyi Albert a képviselőház elnökségéről lemondott. Utódaül Perczel Dezsőt emlegetik.
Az új kormány bemutatkozása a képviselőházban csütörtökön, november hó 5-én lesz.

A szabadelvűpárt pénteki értekezletén nagy esemény történt: Tisza István gróf és Apponyi Albert gróf kibékült egymással. Apponyi és a volt nemzeti párt bennmarad a szabadelvűpártban és a kilenczes bizottságnak Tisza István gróftól módosított programját egyhangulag elfogadták.

Apponyi ugyan a nyelvkérdésben fönrtartotta magának cselekvése szabadságát arra az időre, a mikor a képviselőház elé kerül, de Tisza gróf mégis szerencsés csillagzattal dicsekedhetik, mert az akadályok egyik nagy csoportján már átgázolt s a szabadelvűpárt egységesen követi.

Eljutottunk végre odáig, hogy van kormányunk és van a szabadelvűpártnak megállapított katonai programja, a melynek alapján kész harczbaszállani az ellenzékkel. Mindez azonban még nem azt jelenti, hogy most már rendben van minden; még mindig csak ott vagyunk, hogy most majd meg fogják kísérelni a kibontakozást.

Az új kormány a hét elején, alkalmasint csütörtökön, de lehet, hogy előbb fog bemutatkozni a képviselőháznak. Bizonyos, hogy nem lesz oly kellemetlen fogadtatása, mint volt a Khuen-Héderváry kormánynak; a jobboldalon jó nagy tábor örvendve és lelkesedve fogadja Tisza István gróft s az ellenzék legfőllebb csak hivatalból fog tüntetni ellene, de nem igazi haragból. A bemutató csöndes lesz és mégis sokáig fog tartani, mert Tisza István nem tud rövidesen beszélni és programjának elmondására legalább két óra lesz szükséges. Két nap alatt mindenesetre elintézik majd a parlamenti bemutatkozás formaságait s aztán áttérhet a Ház a dologra.

A munkaprogramon legelő áll az indennitás kérdése. Az új kormány egyelőre nyolcz hónapra terjedő költségvetési felhatalmazást fog kérni. Hogy megkapja-e hamarosan, más kérdés. A szabadelvűpártból kilépettek és a néppártiak nem fognak obstruálni, de nem vennének részt az obstrukcióban (egy-kettő kivételével) a Kossuth-párt tagjai sem, akiknek nagy része igen szegény ember és a képviselőségből élén, önkéntelenül is sokat gondol Tisza István grófnak arra az igen határozott kijelentésére, hogyha hamarosan nem kapja meg az indennitást, akkor exlex ide, exlex oda, feloszlatja a képviselőházat. Ezzel mindenki tisztában van.

A további obstrukció lehetősége azon-

ban még éppen nincs kizárva. A Szederkényi párt tovább folytatja a harczot s velük tart a párthoz nem tartozó Ugron Gábor, Bartha Miklós és Beóthy Ákos és a néppárt kötelekében levő Kaas Ivor báró, továbbá a Kossuth-pártból Lengyel Zoltán, Uray Imre, állítólag Eötvös Károly és még néhányan, úgy, hogy mindenesetre van elég ember a technikai obstrukció folytatására. Hire jár, hogy erre meg is van a szándék, majd meg látjuk, hogy mi lesz belőle. Arra az esetre, hacsak husz-huszonöt ember obstruál, Tisza István aligha oszlatja fel a Házat, hanem alkalmasint megelégszik a házszabályok nagyon energikus alkalmazásával, ami szintén elég hathatós eszköz az obstrukció leszerelésére oly esetben, mikor az obstruáló hadnak nincsen nagyszámu segédcapata.

Es ha az új kormány szerencsésen megkapja az indennitást, akkor az ujonczjavaslat tárgyalásának és elfogadásának már nem lesz semmi akadály. Az ujonczjavaslat elintézése után pedig a parlament alkalmasint ismét a rendes kerékvágásba fog jutni.

A szabadelvűpárt katonai programja.

Dés, okt. 31.

A szabadelvűpárt kilenczes bizottsága megalkotta a párt katonai programjának tervezetét, melylyel szemben gr. Tisza István designált miniszterelnök bizonyos módosításokat tett.

A bizottsági elaboratum egész terjedelmében a módosításokkal együtt így hangzik:

Az országgyűlési szabadelvűpárt folyó évi szeptember hó 28-án tartott értekezletéből egy kilencz tagu bizottságot küldött ki oly utasítással, hogy a katonai kérdésekre vonatkozó párt-programm-tervezetet készítsen és ezt terjeszsze a párt értekezlete elé.

A kiküldött bizottság alábbiakban terjeszti javaslatát a tisztelt pártértekezlet elé:

1. A közös hadsereg *jelvényei*, melyek ma alkalmazásban vannak, *nem felelnek meg az ország közjogi állásának*, — ezért a jelvények kérdése közjogunknak megfelelően rendezendő.
2. A katonai büntető eljárás mielőbb terjesztessék az országgyűlés elé. A szóbeliség és nyilvánosságra alapított eljárásnál a *magyar állam nyelve* érvényesítendő. Ennek módozatait az előterjesztendő törvény lesz hivatva megállapítani.
3. A közös hadsereg szolgálati kötelezettség teljesítése körüli törvényes kedvezménynek legfelső foku eldöntése *kizárólag a honvédelmi miniszterre* bizassék és ezen kedvezmények odaítélése lehetőleg méltányos alapokra fektetessék.
4. Régi törvényeinkben is ismételten kifejezett kívánsága és senki által kétségbe nem vont jogos igénye a magyar nemzetnek, valamint a harczképesség lehető fokozása szempontjából emiens érdeke a hadseregnek is, hogy a magyar csapatok magyar tisztekkel láttassanak el és a nemzet fia a hadsereg vezetésénél megfelelő mértékben érvényesüljenek. Szükségesnek látjuk ennelfogva, hogy:

- a) az 1868. évi augusztus hó 11-én kelt legfelsőbb kézirat értelmében a nem magyar csapatoknál szolgáló magyar honos tisztek magyar csapatokhoz helyeztessenek át;
- b) a *tisztképzés ügye* akként fejlesztessék, hogy a magyar tisztek létszámában mutatkozó hiány fedezése s a magyar csapatok magyar tisztekkel való ellátása állandóan biztosíttassék.

E célból magyar ifjak számára fentartott megfelelő számu alapítványi helyek alkotása s a mennyiben szükséges, az ország területén elhelyezett új képző intézetek felállítása, esetleg a honvédség képzőintézeteinek további kiépítése

által — annyi magyar ifjunak tisztté való kiképzése biztosítandó, hogy a magyar tisztek száma a hadsereg tisztikarának minden ágazatában azon mértéket érje el, mely a magyar honos legénység számarányának megfelel.

c) Ugyanazon célból szükséges továbbá az is, hogy a közös hadseregnek az ország területén elhelyezett s lehetőleg magyar honos tisztek vezetése alatt álló tisztképző intézeteiben a tanterv akként módosíttassék, miszerint az intézetekben a tantárgyak jelentékeny részének tau- és vizsgálati nyelve a magyar legyen, legalább oly mérvben, hogy az ezekbe belépő magyar ifjak előmenetelét a tannelv kiképzett növendékek a magyar nyelvet teljesen bírják, úgy, hogy megfelelő átmeneti idő után magyar honosra nézve a magyar nyelv tudása a tiszt kinevezés kötelező alapfeltétele legyen.

A c) pont helyébe Tisza István gróf a következő módosítást ajánlja:

c) Ugyanezen célból szükséges továbbá az is, hogy a közös hadseregnek az ország területén elhelyezett tisztképző intézeteiben a tanterv akként módosíttassék, miszerint az intézetekben a tantárgyak jelentékeny részének *tan- és vizsgálati nyelve a magyar legyen*, legalább oly mérvben, hogy az ezekbe belépő magyar ifjak előmenetelét a tannelv ne akadályozza s az ezekben kiképzett növendékek a magyar nyelvet teljesen bírják.

d) Az ország költségén felállítandó magyar alapítványi helyek, az ország határain kívül csak azon intézeteknél fognak adományoztatni, melyeknek megfelelő intézetek az ország területén nem léteznek. A mint pedig ilyen intézetek az ország területén felállíttatnak, a megfelelő magyar alapítványi helyek ezen intézetekhez fognak áttétetni.

5. A magyar csapatok összes hatóságai a magyar hatóságokkal magyarul levelezzenek.

6. Az 1868. évi XXX. törvénycikknek Horvát-Szlavon országokra vonatkozó rendelkezései nem érintetnek.

7. Számos és fontos kérdés a véderőtörvény revisiója keretén belül lesz megfontolás alá veendő, ilyen mindenek előtt a két éves szolgálat, figyelemmel az ország pénzügyi helyzetére — továbbá a békelétszám törvényhozási megállapítása és a póttartalék contingentáldása, valamint az egy éves önkéntesek esetleges második szolgálati évének törlése vagy szabályozása.

8. A hadsereg vezér- és szolgálati nyelvére nézve fennálló jelenlegi állapot Ó Felségének az 1867-ben elismert alkotmányos fejedelmi jogai alapján tartatott fenn

A miniszterium politikai felelőssége — mint a korona minden tényére — erre is kiterjed és az országgyűlésnek törvényszerű befolyása — mint minden alkotmányos jogra — erre nézve is fenn áll.

Ezt az állapotot a törvényhozás — korona és országgyűlés együtt — megváltoztathatja.

A 8. pont első bekezdése helyébe Tisza István gróf ezt az új szöveget ajánlja:

8. A párt fentartja azt az álláspontját, hogy a királynak jogában áll az egész hadsereg kiegészítő részét képező magyar hadsereg vezér- és szolgálati nyelvét az 1867: XII. t.-cz. 11. §-ában elismert alkotmányos fejedelmi jogai alapján meghatározni.

A miniszterium politikai felelőssége stb.

A szabadelvűpárt az ország ezen jogait hangsúlyozván, a vezér- és szolgálati nyelv kérdését programjába nem veszi fel, mert ezt a nemzet nagy érdekeit érintő fontos politikai okokból kívánatosnak nem tartja.

Kelt Budapesten, az országgyűlési szabadelvűpárt által 1903. évi szeptember hó 28-án kiküldött kilenczes bizottságának 1903. év október hó 27-én tartott üléséből.

Széll Kálmán, s. k. Dr. Münnich Aurél, s. k.
elnök. jegyző.

Vármegyei élet.

Vármegyei közgyűlés.

Dés, 1903. okt. 31.

Szolnok-Dobokavármegye e hó 30-án tartotta őszi rendes közgyűlését a bizottsági tagok élénk érdeklődése és nagyszámu jelenléte mellett. Ott láttuk gr. Kornis Viktor, br. Inczedy Ádám, Montbach Sándor, Fejerváry Jenő, Rettegi Sándor, Tatrossy Mór, Voith Gergely, Hatfaludi József, Hankó Ödön, Szász Iván dr., Bárdy Károly és Zsigmond, Hatfaludy Ernő, Bokross Lajos, Kozma Döme, Barabás Samu, Csiki Elek stb. bizottsági tagokat s a vármegyei központi és járási tisztikarokat csaknem teljes számban.

A küldöttségileg meghívott Désy Zoltán főispán hangos eljenzés fogadta, ki is megnyitó beszédében elparentálta az időközben elhunyt három bizottsági tagot: Desbordes Ágostont, Haragai Antalt és Vajda Jánost, majd meleg szavakkal emlékezett meg Bárdy György főjegyző érdemeiről, kinek jubileumáról — távol lévén — csak magánúton értesült s indítványozta, hogy Bárdynak érdemei elismeréséül jegyzőkönyvi köszönet tolmácsolassék. Bárdy főjegyző meghatottan mondott köszönetet a főispánnak az üdvözlésért.

A tárgysorozat első pontját, a székházépítési alap javára 1%-os, a dési áll. főgymn. berendezési alapja javára 0.25%-os s közgazdasági célokra ugyanennyi pótdónak megszavazása képezte névszerinti szavazással. Ugyanígy hagyta jóvá a közgyűlés a vármegye 1904. évi költségvetését.

Ezután Bene Ferenc biz. tag tartotta meg, az alispán felkérésére, Deák Ferenc emlékezetére emlékbeszédét, lelkes hangulat közben.

Deák Ferencről, a magyar alkotmányos szabadság egyik legnagyobb apostoláról most emlékezni meg, amidőn sötét veszélyek fenyegetnek minden oldalról, kötelessége a vármegyének az alkotmány ezeréves védbástyáinak. Deák Ferenc, mint az utolsó két évszázad egyik legnagyobb alakja, egész életén át legigazibb és legüzetlenebb harczosa és védelmezője volt a magyar alkotmánynak és a magyar haza függetlenségének. Egész élete munkásságát és törekvéseit ennek a célnak megvalósítására szentelte. Élete munkássága két részre oszlik, az első 1833-tól, első fellépésétől 1861-ig, a második 1861-től haláláig 1876-ig tart.

Az első fellépésétől kezdve mindvégig mély tudása, mindenekfelett átható esze, önzetlen hazaszeretete és puritán jelleme emelték föléje kortársainak és tették a politikai élet vezérévé és vezető szellemévé. Már a forradalom előtti időkben nyíltan hirdette, hogy a nemzet és az uralkodó közti békés viszony, a jogok kölcsönös tisztelése és elismerése alapszik. 1861-ben pedig híres feliratával és beszédével a legpuritánabb mérséklettel párosult hazaszeretettel védelmezte meg az ország alkotmányát és a 48-as törvényeket. Később második feliratával, s aztán 1865-ben híres husvéti cikkével egészen új fordulatot adott a politikai helyzetnek; lehetővé tette a nemzet és korona közti békés kiegyezést, s ezt a kiegyezést az 1867. évi koronázó országgyűlésen a XII. t.-cikkben meg is testesítette. Ebbe a törvénycikkbe van letéve Deák Ferenc munkás életének egész foglalatja. Nincs ebben a törvényben semmi jogfeladás, sőt a nemzet ezeréves alkotmánya sértetlenül fenn van abban tartva, s az Ausztriával való szövetségben mindkét állam függetlensége és önállósága teljes mértékben kifejezést nyert. Nincsen abban semmi jogfeladás, s ha ilyet akarnak abba belemagyarázni, erre csak egy elbizakodott hatalom, vagy az önérdék által vezetett hazafiátlanság képes. Deák egész élete és működése s munkáinak tendenciája bizonyítja, hogy jogokat soha föl nem adott. Élete önzetlen céljai, s puritán jelleme tették őt örökké nagygyá. Vajha szelleme örökre vezető lelke maradna a magyar közéletnek!

Több bizottság hiányzó tagjainak megválasztása következett ezután.

A közigazgatás bizottság tagjaiként titkos szavazással gr. Kornis Viktor, gr. Wass Bela, Betegh Imre, Simó Lajos és Torma Imre választottak meg.

Több belügyminiszteri rendelet tudomásulvétele és néhány alap költségvetésének elfogadása után elhatározta a közgyűlés, hogy a csákgörbő-füzesszentpéteri viczinális közutnak törvényhatósági közúttá leendő fejlesztésére a költségvetésbe jelentékenyebb összeget fognak felvenni.

Kis-Havas községnek a dési járásba leendő átcsatolása felett a közgyűlés nem határozott, hanem az ügy bővebb tanulmányozásával megbízta az alispánt, a következő közgyűlésen erről szóló jelentéstétel kötelezettsége mellett.

Elhatározta a közgyűlés, hogy az 1904. évtől kezdve a mértékhatóság hivatalt ismét felállítja.

Vékony Ferenc főszolgabírónak nyugdíjazása iránt a nyugdíj-bizottság jelentése elfogadott s Vékony Ferenc véglegesen nyugdíjaztatott.

Több társztörvényhatóság átirata következett ezután. Árvavármegye átirata a közegészségügy államosítása tárgyában. Borsodvármegye átirata a bűnvádi eljárás módosítása tárgyában. Borsodvármegye átirata a vármegyei tisztviselők fizetésének rendezése tárgyában. Csanádvármegye átirata a közúti törvény módosítása iránt. Csanádvármegye átirata a községi levelezések portómentesítése tárgyában. Debreczen város átirata II. Rákóczi Ferenc, Zrínyi Ilona és gróf Beresényi Miklós földi maradványainak hazaszállítása tárgyában. Esztergomvármegye átirata a városok lejtmerése és csatornázása tárgyában. Győr város átirata a képviselőház rendes működésének helyreállítása tárgyában, — melyeket a közgyűlés tudomásul vett. Ugy szintén tudomásul vette Hontvármegye átiratát a bábák gyakorlatának szabályozása tárgyában. Kolozsvár város átiratát az adótörvények reformálása tárgyában. Nyitra vármegye átiratát a kincstári követeléseknek állami közegekkel való kezeltetése tárgyában. Pozsony város átiratát a három évet szolgált katonáknak elbocsátása tárgyában. Sopronvármegye átiratát a községi közigazgatás javítása tárgyában. Szatmárnémeti város átiratát a három évet szolgált katonák elbocsátása tárgyában. Szeged város átiratát a nemzeti követelmények megvalósítása tárgyában. Szepesvármegye átiratát a választói jog reformja tárgyában. Torontál vármegye átiratát a községi törvény módosítása tárgyában. Zalavármegye átiratát az iszákosság terjedésének megállítására tárgyában.

Nagyobb vitát egyedül Hevesmegye és Szeged város átiratai okoztak, melyek az u. n. nemzeti követelések tárgyában az önálló magyar hadsereg felállítását s az önkéntes adófizetések elfogadásának megtiltását óhajtják.

Az állandó választmány arra az álláspontra helyezkedvén, hogy az önkéntes adófizetések elfogadásának megtiltása ellentétben áll az 1886. évi XXI. t.-cz. rendelkezésével, mely csak „meg nem szavazott adóknak tenyleges behajtásáról” szól, tehát csak az állami kényszerítő erő alkalmazásának tilalma voltát hangsúlyozza s nem az egyéni elhatározási szabadság korlátozását célozza, de meg attól az indoktól is vezettetve, hogy az egyén speciális s főleg gazdasági életviszonyaiba beletnyulni ilyen tiltó rendelkezések által felette káros lehet a magángazdaságokra, az átirat egyszerű tudomásulvételét ajánlotta, annyival is inkább, mert itt úgy is csak a kisemberek adófizetésének megakadályozásáról lehet szó, hiszen a nagyobb, u. n. közvetlen adózók úgy is a vármegyei jurisdictio alatt nem álló kir. adóhivatalokba fizetik adójukat.

Ezzel szemben Dr. Kustár Gyula határozati javaslatot nyújt be, melyben az átirathoz hasonló szellemű feliratot s az adófizetések elfogadásának eltiltását akarja kimondatni. E mellett szólalt fel Bíró István, Dr. Farlas János, Barbul Kelemen, Barabás Samu, László László. Dr. Torma alispán alapos történelmi fejtegetéssel pártolta az állandó választmány javaslatát s Désy főispán nagyhatású s a kérdés közjogi és politikai jelentőségét méltató beszéddel szolt Dr. Kustár indítványa ellen.

Beszédében kifejtette a főispán azt a fontos alkotmányjogi elvet, hogy a parlamentáris kormányforma mellett az országgyűlési többség képviseli a nemzet akaratát s így azt abban megakadályozni, hogy a nemzet akaratát kifejezhesse s érvényre juttassa, nem szabad, de az alkotmány szelleme nem engedi, hogy olyan időben is a nemzet az ultima ratiohoz, az adómegtagadáshoz nyuljon, a mikor voltaképpen erre ok nincs, mert az alkotmányt nem fenyegeti válság. Elismeri, hogy történetek sérelmek, melyek érintették közjogunk fontos elveit, de ezekkel nem áll arányban az állami élet fennállása ellen irányzó súlyos támadás: az adó megtagadás. Deák szelleme a törvényesség s ez azt parancsolja, hogy a választópolgárok a választás alkalmával ellenőrizzék azt, hogy a parlament akaratát a nemzet akaratával megegyezzen. De a parlamenti többség akaratának érvényrejtését megakadályozni nem szabad.

Husz tag írásbelileg névszerinti szavazást

kért, azt elnöklő főispán elrendelte s annak eredményében 55 szóval 32 ellen az állandó választmány javaslatát — az átirat egyszerű tudomásulvételét — fogadta el a közgyűlés.

Ezután elfogadta a közgyűlés Dés város gyámpénztárának, kövezetalapjának és nyugdíjalapjának 1902. évi zárszámadását. Helyben hagyta Dés város képviselőtestületének határozatát a szolnok dobokavármegyei irodalmi, történelmi és ethnographiai társulat részére megszavazott alapítvány és az utcakövezési munkálatok biztosítása tárgyában. Jóváhagyta Dés város szabályrendeletét a vágatási díjakról s Dés város képviselőtestületének határozatát a délvidéki magyar közművelődési egyesület segélyezése tárgyában. Elfogadta a közgyűlés Dés város képviselőtestületének határozatát Losonczy István városi főjegyző javadalmazása, valamint a Hoffmann Jakabbal fennálló bérlet meghosszabbítása tárgyában.

Szamosújvár város képviselőtestületének határozatait több jutalmazás és segélyezés ügyében helyben hagyta a közgyűlés. Majd pedig több apróbb községi ügyek letárgyalása után a közgyűlés d. u. 2 órakor véget ért.

HIREK.

— **A reformáció emléknepje.** Október 31-én 386 éve lesz annak, hogy Luther Márton a vittembergi vártemplom ajtajára kiszegte híres 95 tételét s ezzel megindította azt a világ átalakító eseményt, melyet reformációnak nevezünk. A protestáns egyházak e napnak emlékét, az ahoz legközelebb eső vasárnapon ünneplik. Nálunk a ref. templomban okt. hó 31-én d. e. 9 órakor a tanuló és november hó 1-én d. e. 10 órakor a gyülekezet részvételével tartatnak alkalmi istentiszteletek.

— **Állami inségsegély.** A m. kir. belügyminiszter a vármegye főispánjának fölterjesztésére a Széplak községben f. évi október 7-én dühöngött tűzvész károsult kisgazdái részére 300 kor. állami inségsegélyt utalt ki, mely összeget a károsultak között aránylagosan a szamosújvári járás fozszolgabírája osztja szét. Az inségsegély alaptermészeté hozza magával, hogy az abból kiutalt korlátolt mérvű segélyadományok, csak is mint pillanatnyi segélyek folyósíthatók és sohasem állhatnak arányban sem a szenvedett kár mérvével, sem a segélyezendő más igényeivel, mert hiszen ez esetben a széplaki tűzkarosultaknak az adott összegnél jóval többet kellett volna kapniuk. De reméljük, hogy ezen első adományt kiegészíti maga a társadalom, mert úgy tudjuk, meggyeszerre folyamatba tetetett a gyűjtés Széplak község tűzkarosultjai javára.

— **Eljegyzés.** Dr. Wasserstrom Adolf, a helybeli „Rudolf”-közkórház műtőorvosa, jegyet váltott Saphir Malvin kisasszonnyal Munkácsra.

— **A vasárnapi munkaszünet felfüggesztése.** A folyó évben Mindszentek ünnepe vasárnapra esvén, a sirokuak ez alkalomból országszerre szokásos földszítésére való tekintettel, a kereskedelmi miniszter a vármegye közönségéhez intézett leiratával engedélyt adott arra, hogy a folyó évi november 1-re eső vasárnapon virágok, koszoruk, gyertyák, műszerek és a sirok diszítéséhez szükséges egyéb tárgyak az egész napou át árusíthatók és szállíthatók legyenek. Egyéb itt föl nem sorolt tárgyak árusítása ép oly megszorítás alá esik, mint a rendes vasárnapi munkaszünetek alkalmával.

— **Tífuszjárvány a vidéken.** Szász-Czegő megyénkbeli magyar ajku községben nagy mértékben dühöng a typhusz. Már eddig hatan haltak el s jelenleg 32-en fekszenek ezen ragályos betegségben. Tekintettel arra, hogy a betegek száma folytonosan szaporodik, intézkedés tetetett, hogy az állami iskola bezárassék.

— **Új ügyvéd Désen.** Dr. Josepovits Hers ügyvédi irodáját Désen, a Rákóczi-utczai 14. sz. (Rottenberg fele) ház emeletén megnyitotta.

— **Értesítés.** A „Desi Ipari Hitelszövetkezet” igazgatósága ez uton is értesíti a szövetkezet összes tagjait, hogy a szövetkezet pénztári napjai f. évi november 1-től kezdődőleg, a régi szerda d. u. helyett, a rendes üzlethelyiségben minden vasárnap d. e. 10-11 óráig fognak megtartatni.

— **Szobrot Kiss Ernőnek!** A magyar szabadságharc „tizenhárom” hőse élni fog „mindörökké,

mig az eszme ki nem hal a földön“ . . . s hogy éljen, hogy az eszme fennmaradjon, helyes hogy együtt és egyenként örököstessenek meg emlékeik. Nagybecskerek város közterén, hirdetőjéül a magyar hegemoniának, a hősi vitézségnek, a lángoló honszeretetnek s a népek szabadságaérti lelkesedésnek Kiss Ernő 48-as honvédtábornoknak szobrot akarnak emelni. A magyar haza lelkes polgáraihoz fordulnak azért, hogy bármily csekély adományukkal járuljanak hozzá. Hazafias tisztelettel kérnek mindenkit, minden hatóságot, hogy nemes törekvésük elérésében adományával támogassa e célt. Szerkesztőségünk is szívesen fogad és közvetít e cselekedet adományt.

— **Rejtélyes támadás.** A múlt hó 26-ára virradó éjjelen Ispánmező határán a Kuzdriareán Tanasze juheshztinájáról segélykiáltásokat hallottak a közelben tartózkodó juhásztorok, mire a kiáltozó segítségére siettek. A kunyhóban, a honnan a hangokat hallották, tényleg meg is találták Kuzdriareánt eszméletlen állapotban rádobva a kunyhóban ázott, eleven parázsszal telt, szabad tűzhelyre. Kuzdriareán testén az égési sebeken kívül egyéb súlyos sérüléseket is találtak, de a történeteket sem akkor, sem azután megtudniok nem sikerült, mert a szerencsétlen pásztorember eszméletét nem nyerte vissza s csak lázas önkivületeben ismételt kiáltásaiból következtetnek annyit, hogy valaki álmában fojtogatni kezdette, bántalmazta, sőt megakartá ölni. A rejtélyes támadót a csendőrség nyomozza, de az eset a nép között is sokféle babonás mende-mondára ad okot.

— **A képes levelezőlap elárúsítás korlátozása.** A kereskedelemügyi miniszter egy fölmerült eset alkalmából Sopron város tanácsához leíratában azt az elvi kijelentést tette, hogy a vegyeskereskedők képes levelezőlapot csak külön erre váltandó iparigazolvány alapján árusíthatnak. E döntvényt — habár nem általánosan kötelező körrendeletben, hanem csak egyes esetben és csak egy iparhatósághoz bocsátott ki — egyes iparhatóságok saját területükön rögtön alkalmazzák és a levelezőlappal kereskedőket külön iparigazolvány váltására kényszerítik. Ez ellen kereskedőink már is több panaszt emeltek, ami arra indította a kolozsvári kamarát, hogy a miniszter urhoz felirattal forduljon. A kamara följegyezte azt a nézetét, hogy a képes levelezőlap oly divatos és tömegesen keresett árucikk, amely a fényképész és nyomdaipart, műintézeteket sok munkával látja el, az elárúsító kereskedőknek tiszteletes közvetítői hasznát juttat, a postakincstár a több millió kártya után tekintélyes értékű bélyegjegyet ad el és végül a közönség kielégítését nem korlátozni, hanem inkább elősegíteni kell.

A panaszolt rendelet, ha általánosan érvénybe lép, alkalmas arra, hogy e lendületnek induló iparágat és megindult kereskedelmi forgalmat megállítsa fejlődésében, mivel a kereskedő ezt önálló üzletágnak nem tekintheti, abból külön meg nem él s belőle eredő haszna, a levelezőlapok igen csekély értékére való tekintettel, oly csekély, hogy egy új iparigazolvány beszerzési költségeit egy év alatt sem keresi ki. Mivel sincs indokolva tehát, hogy egy divatos árucikk kiemeltessen a kereskedő árukészletéből s annak eladása oly foglalkozásnak minősíthessék, a mely csak külön e célra jogosító iparigazolvány alapján gyakorolható, hisz e kártyák előállításával és eladásával külön önállólag egyetlen iparos vagy kereskedő sem foglalkozik, tehát általa nem károsodik senki. De viszont a rendelet kárt okoz, a kereskedőknek, mert a kikényszerített külön iparigazolvány alapján a pénzügyi hatóság előreláthatólag egy újabb adóalapra fog következtetni s amugy is túlságosan megterhelte kereskedőink adóját fel fogja emelni. A kolozsvári kamara kéri ez okok alapján a kereskedelmi minisztert, hogy rendeletét vonja vissza s a kereskedelem szabadságát ezzel is biztosítsa.

Irodalom.

— **Erdélyi naptár.** Stein János, kolozsvári egyetemi könyvkereskedő kiadásáan Kolozsvárt megjelent már a régi valódi Erdélyi Kepes Naptár gazdag tartalommal. Ára 60 fillér.

Új zeneművek. Az őszi idény beálltával a magyar hangjegypiac is mozgalmasabb életet mutat. Kiadókink egyre-másra küldöztetik szét a nyár folyamán megszerzett zeneújdonosságokat, a melyek persze művészeti érték dolgában nem mindig eshetnek egyforma bírálat alá. Van közöttük selejtes munka elég, de viszont találkozik az újdonságok sorában olyan is, a mely méltánylásra jogos igényt tarthat. Így pl. a Dankó Pista 50 dalának a czimbalom átirata, a mely Erdélyi Dezső ügyességét dicséri. A 30 oldalra terjedő műnek az ára 4 korona. — A „Magyar dalok és Népdalok“ anthológiájának 6. füzeté, mely cziterára

jelent meg, dalokat tartalmaz Kenyészery Lászlótól, Székely Dávidtól, Szántó Ferencztől és Lengyel Miskától. — A „Magyar dalok és Népdalok“ zongorára irt sorozatának 6. évfolyama 4 új magyar dalt ad a zongorázó közönség számára. Csinos nóták ezek a legismertebb szerzőktől. — Megjelentek még említett szerzeményeken kívül „Ingyen tej-dal, szerzette Bloch Árpád. A Pásztor Árpád hangulatos versére irt dal tiszta jóvedelme az „Ingyen tej“-alapja javára fordittatik. — A komoly egyházi zenét Egry János székesegyházi karnagy „Beatus vir“ kezdetű egyházi dala képviseli az újdonságok hosszú sorozatában. Az énekhangra zongora vagy orgonakisérettel irt mű ára 1 korona. — Fentti zeneművek mind Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udvari zeneműkereskedés kiadásában jelentek meg. Budapest, Kristóf-tér 3. szám.

* **Góbéságok.** Kacagtató székely historiák és elbeszélések. Irta: Péterfy Tamás (második kiadás). A magyar olvasóközönség jó ízlését mutatja, hogy a „Góbéságok“ második kiadása félévén belül hater ezer példányban jelent meg. A kacagtató székely historiák nem pirulást keltő pikantériák, sem drasztikumok, hanem a keresetlen néphumor igaz gyöngyei. Péterfyt, mint írókat már 12 kötete után ismeri az olvasó közönség, művei mint „Gyász király“, a „Petőfi regék“, valamint hat eredeti székely regénye figyelemre méltók a magyar irodalomban. A „Góbéságok“ méltán sorozható legjobb munkái közé. Sok eredetiség, zamatos humor és a derűs, de ártatlan góbé furfang kellemesen mulattatja az olvasót. A 10 éves könyv ára 1 korona 40 fillér. Kapható minden nagyobb könyvkereskedésben. Az ár beküldésére portómentesen küldi meg 1 korona 40 fillérért: Péterfy Tamás, Budapest, IX., Köztelek.

REGÉNY.

Margherita.

Regény.

Irta: Ritter Anna.

Fordította: Vezsenyi Béla.

7.

Ferencz utazott éjjel-nappal. A vonatról kocsira szállt, a kocsiról a postaszekérre, nem ki-mélt semmi fáradságot, nem látta semmi szépségét a vidéknek, a melyen áthaladt.

Egyetlen lázas gondolat üzte: vajjon életben fogja-e még atyját találni?

Arról volt szó, hogy féléletet pótoljon, a szeretetnek egész felhalmozott kincsét lelje meg, a végső órában még beléphessen a paradicsomba, a mely előtt ő mint gyermek és mint ifjú soványogva és csüggetegen állott.

Százszor is elővette az öreg Teréz levelét, a mit a zsebében őrzött. A betűk, melyeket gyenge, reszkető asszonykéz nagy fáradsággal vetegetett papírra, már alig voltak fölismerhetők, de ő tudta minden szavát kívülről s csak azért tartotta maga elé a levelet, hogy kézzel fogható jele legyen, hogy nem álmodik és hogy valóban van ő neki atyja, a ki vágyódik utánna és várja őt.

„Édes gyermekem“ — írta az áldott jó lélek, — „a legjobb lesz, ha mielőbb eljössz, mert ő maga kérdezősködik felőled és figyel minden lépésre, mintha várna valamit. Nem tud nyugodtan meghalni, hogy oly rosszul bánt veled. Én jól látom milyen gyötrődést áll ki, a mikor betegsége rosszabbra fordul. Beszélni igen keveset beszél, mert ez nem volt szokása soha, de tegnap megragadta a kezemet és akkor, — hát bizony mindnyájan emberek vagyunk és ha azt látja az ember hogyan gyötrődik a halál előtt, ez mégis csak nagy részvétet támaszt az ember szívében. Most csendesesen fekszik, mert észrevette, hogy neked irok és azt akarja, hogy nyugodtan tessesem. De hát ez nem megy olyan könnyen, mert a betűk minduntalan összefutnak a szemüvegem előtt. Így van az, ha az ember megvénül. Ne ijedj meg nagyon és ne halaszd a jöveteledet, mert nagyon könnyen úgy történhetik, hogy későn érkezel. — A te öreg Terézed.

„Nagyon könnyen úgy történhetik, hogy későn érkezel!“ — Ezek a szavak üzték Ferenczet mint a korbácsütések, éjszakánként nem tudott aludni és nappal sem volt nyugta. Szerette volna kezeit imádságra kulcsolni össze, mint gyermek korában, ha az imádságot el nem felejtette volna a nehéz munkával küzdő sivar napok alatt.

Mikor az Alpesek vidékén áthaladt, már hó lepte el a bércek tetejét és hideg szél süvített be a postakocsi nyílásain, úgy, hogy az utasok dideregve burkolóztak bundáikba.

Alant a síkság is kopár és kifosztott volt már. Az országutakon a szél nagy halomba hordta össze a lesodort, elsárgult leveleket, a mezőkön az ekék hasogatták a fekete földet és nyomukban falánk verébsereg kapdosta föl a férgek és pondrókat, a miket a könyörtelen ekevas kiforgatott.

(Folytatjuk.)

Nyílt tér.

„Dunky-flvérek“

kolozsvári cs. és kir. udvari fényképészek

november 8-án és 9-én

Désen

a felső-sétatéren levő műtermőkben

a szokott órákban

fényképfelvételeket eszközölnek.

Kiadja a szerkesztőség.

HIRDETÉSEK.

Faeladási hirdetmény.

Kovács-Kápolnok község határában fekvő és a laczházi gör. kel. egyház tulajdonát képező erdejében a nagymélt. földmivelésügyi m. kir. miniszter urnak 1901. évi 69894. sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett 447 kat. holdon található mintegy 512 m³-re becsült tűzfára alkalmas bükk, gyertyán és nyírfa folyó évi november hó 18-án d. e. 9 órákor Kovács-Kápolnok községhezánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 400 korona. — Bánatpénz 40 korona.

Az árverési feltételek Kovács-Kápolnok községhezánál, valamint a nagyilondai m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Nagyilonda, 1903. év október hó 26-án.

M. kir. járási erdőgondnokság.

Az órák járásáért és ékszerek valódiságáért kezeség vállalatik.

HEIMANN ALBERT órák és ékszerész
DÉS, a Hungáriával szemben, Dr. Csizsar-féle házban.

Ajánlja dús raktárát, hivatalosan fémjelzett 14 karatos arany (hosszu) női és férfi óralánczok, gyémánt, brilliánt fülfüggők, gyűrűk stb. ékszerekben. Legújabb harangütésű inga, fali és ébresztő órák. Magyar gyártmányú női és férfi arany, ezüst, nickel és acél órák. Szemüvegek, színházi látesővek, thermometterek stb. látszerészeti czikkekből. Ezüst és China-ezüst árúkból. Használt arany, ezüst stb. régi ékszerek a legmagasabb árban becséreltetnek vagy megvétetnek. Javítások pontosan és lelkiismeretesen eszközöltenek.

Teljes versenyképesség bármely nagyobb városi czéggel.

Csakis jól járó órák tartatnak raktáron.

SZT-ANNA

Maláta likör a legjobb és legegészségesebb üdítő ital, kellemes ízű és zamatu. Egy palack 2 k. 30 f.

Maláta-keserű kiváló gyomorerősítő, turistáknak és vadászoknak kedvenc és nélkülözhetetlen itala. Egy palack 2 kor. 30 fill.

Maláta-brandy elsőrendű erősítő férfi-ital. Egy palack 3 kor. 75 fill. 2— kor. — 95 fill.

Maláta-rum tiszta jamaikai rummal van készítve, teához a legjobb rum. Egy palack 2.30, 2.10, 1.80 kor.

Maláta-cakes kitűnő táp- és teasütemény, elsőrendű tanárok és orvosok ajánlják. Nagy doboz 2 korona, kis doboz 50 fillér.

Fenti készítmények mind tiszta malátából készülnek, kitűnő minőségűek, élvezetük kellemes és hatásban fölülmúlnak minden ilyenmő gyártmányt.

Kapható csakis eredeti csomagolásban 1—4

Désen: Csizsar és Vásárhelyi czégnél.

Faeladási hirdetmény.

Szolnok-Doboka vármegye Szurduk-Kápolnok község határában (magyarláposi járás) fekvő és a szurduk-kápolnoki gör. kel. egyház tulajdonát képező erdejében a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi 14218. sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett 2113 kat. holdon található 2269 drb. 18-88. cm. mellmagassági átmérőjű tölgyfa, melynek fatömege 2156 m³ műfára és 869 m³ tűzifára becsültetett, valamint az ezen területen található mintegy 422 m³-re becsült bükk- és gyertyán tűzifa **folyó évi november hó 17-én d. e. 10 órakor** Szurduk-Kápolnok község iskolahelyiségében zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 15420 korona, bánatpénz 1542 korona. — Becsáron alól ezen erdő eladatni nem fog.

Zárt ajánlatok a szurdukkápolnoki gör. kel. lelkészhez címzendők és abba világosan kiteendő, hogy az árverési feltételek ismeretesekek.

Az árverési feltételek a szurdukkápolnoki gör. kel. lelkészénél, valamint a nagyilondai m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők. Utóbbi helyen a részletes becslési adatok is megtekinthetők.

Nagyilonda, 1903. évi október hó 25-én.

M. kir. járási erdőgondnokság.

A sztojkai gyógyfürdő bérbeadó.

Szolnok-Dobokavármegyében a Magyar-Lápos mellett levő

sztojkai gyógyfürdő

és ásványvizforrás

1905. évi január 1-től egymás-
— után következő 15 évre —

bérbeadó.

Összes adók a bérlet terhelik.

A meglévő felszerelés és berendezés megváltása nem kötelező. — Kellő referenciával ellátott ajánlatok legkésőbb

f. év december 1-ig

— a tulajdonos címére: —

8-10

gróf Esterházy Gyula

Pozsony, Mihály-utca 3. sz. alá küldendők.

Faeladási hirdetmény.

Szolnok-Dobokavármegye magyarláposi járásába bekebelezett Füred község határában fekvő és a füredi gör. kel. egyház tulajdonát képező erdejében a nagyméltóságú földmívelésügyi m. kir. miniszter urnak folyó évi 15766. sz. rendeletével kihasználásra engedélyezett 1844 kat. holdon található 1495 m³-re becsült haszon és tűzifára alkalmas tölgyfa **folyó év november hó 16-án d. e. 10 órakor** Füred községhezánál zárt ajánlatokkal egybekötött nyilvános árverésen fog eladatni.

Kikiáltási ár 2240 korona, bánatpénz 224 korona.

A részletes becslési és árverési feltételek Füred községhezánál, valamint a nagyilondai m. kir. járási erdőgondnokságnál megtekinthetők.

Nagyilonda, 1903. évi október hó 26-án.

M. kir. járási erdőgondnokság.

Sz. 10045—903.

Pályázati hirdetmény.

Dés rendezett tanácsu városnál üresedésbe jött tisztü ügyészi, pénztári ellenőri és orvosai állásokra pályázatot hirdetek.

A tisztü ügyészi állás 600 korona fizetéssel és 200 korona lakbérrel, az ellenőri állás 1400 korona fizetéssel és 300 korona lakbérrel, az orvosai állás 1000 korona fizetéssel és 300 korona lakbérrel van járadalmazva.

Felhivom azokat, kik ezen állások valamelyikét elnyerni óhajtják, hogy kellően okmányolt folyamodványaikat **1903. év november hó 7-ik napjáig** hozzám adják be.

Az ellenőri állásra korábban hirdetett pályázat folytán jelentkezett folyamodók ez uttal is jelentkezőknek tekintetnek.

Désen, 1903. évi október hó 27-én.

Dr. Torma,
alispán.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Kiadó, esetleg eladó

a Kossuth Lajos-utca 50. szám

alatt levő

házas telek

melyen két épület van, s melyhez nemes fajú gyümölcsfákkal beültetett, majdnem fél holdas kert is hozzátartozik.

Értekezhetni lehet **Rusz György kerekessel,**

Désen. Lakik ugyanott.

2-2

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Olcsó pénz!

Birtok parcellázás.

A Budapesten székelő Magyar Országos Központi Takarékpénztár és a Debreczeni Első Takarékpénztár tulajdonosok megbízásából rendkívül kedvező feltételek mellett bérbe adjuk vagy eladjuk, őszi és tavaszi vetéssel együtt **holdankénti parcellákban is** az általunk házilag kezelt következő birtokokat:

1) Nagy-Ar községben (Szatmár vármegye, f.-gyarmati járás) levő 1400 holdas első osztályú birtokot, legmodernebb emeletes kastély, kiválóan gondozott park és gazdasági épületekkel;

2) Aranyező községben (Szolnok-Doboka várm. csákvásbői járás) levő vasúti állomással bíró, 180 hold szamosmenti birtokot, lakház és gazdasági épületekkel.

Ezzel kapcsolatosan értesítjük a n. é. közönséget, hogy **budapesti és külföldi elsőrangú penzintézetektől 15-70 évig terjedő olcsó törlesztéses kölcsönt** nyújtunk a legmagasabb összegig, a **legrövidebb idő** alatt, az ingatlan $\frac{3}{4}$ értékéig. Továbbá:

- 1) Szerzünk olcsó személyi- és váltóhitelt;
- 2) Elvállaljuk birtokok parcellázását, birtokok és házak eladását, vételét stb.

28-52

Neuschlosz Testvérek

törvényszékieleg bejegyzett cég, bankbizományosok.
Szatmári iroda: Árpád-utca 20. Telefon sz. 16.

Válaszbélyeg melléklendő.

Hirdetések

felvételnek

e lap kiadóhivatalában, Sörház-utca 1. sz.

Szám 2521—903. tlvvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A bethleni kir. bíróság, mint tlvvi hatóság közhirrre teszi, hogy a dési Hitelbank végrehajtónak, Jäger Izrael végrehajtást szenvedő elleni 900 korona tőkekövetelés és jár. iránti végrehajtási ügyében (a dési kir. törvényszék) a bethleni kir. bíróság területén lévő, Csicsó-Keresztur község határában fekvő, a csicsókereszturi 230. sz. tlvvben A. + 1, 2. rend 96, 97, 98, 99. hrsz. a. foglalt ingatlanra 1202 koronában ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az **1903. évi november hó 16-ik napján d. e. 9 órakor** Csicsókeresztur községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. törvényezikk 42-ik §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. november hó 1-én 3333. sz. a. kelt m. kir. I. M. rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni vagy az 1881. évi LX. t.-czikk 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

A kir. járásbíróság, mint telekkönyvi hatóságtól.

Bethlen, 1903. évi június 28-án.

Vályi Pál,
kir. aljárásbíró.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Sz. 1401—903.

Árlejtési hirdetmény.

Az óradnai m. kir. bánya- és kohóhivatal munkasai részére 1904. évre összes szükségellendő 1200 hektóliter 77 klg. súlyú tiszta búza és 2600 hektóliter 75 klg. súlyú tengeri szállítására árlejtést hirdet, ezen mennyiség 10%-kal felfelé esetleg lefelé változhatik a szerint, a mint a munkások létszámában milyen változás áll be. A vállalkozó köteles ezen gabona mennyiséget havonta egyszer a munkásoknak egyenkint a hivatal utalványa alapján kiadni.

Az írásbeli ajánlatok 10% bánatpénzzel és gabona mintával ellátva **folyó évi november hó 14-én d. e. 10 óráig** az óradnai m. kir. bánya- és kohóhivatalhoz beadandók. A beadott ajánlatok **folyó évi november hó 14-én d. e. 10 órakor** fognak a bánya- és kohóhivatali helyiségben felbontatni.

Az 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatokban a szállítandó gabona hektóliterenkénti ára szám és betűkkel s az, hogy a megkötendő szerződés feltételeit ismerik s azok alapján teszik ajánlataikat, világosan kitéve legyenek, a nem szabályszerűen készített ajánlatok el nem fogadtatnak.

Miután minden hó közepén, tehát 1904. év minden hó 15-én lesz a munkások részére a gabona kiadás, köteleztetik vállalkozó, a gabonát minden hó közepe előtt már egy héttel bemutatni.

A bemutatott gabona annak kiadása előtt minőségére és súlyára megvizsgáltatni és csakis a feltételeknek tökéletesen megfelelő fog a kiadásra engedélyeztetni.

A megkötendő szerződés feltételei az óradnai m. kir. bánya- és kohóhivatal helyiségében a hivatalos órák alatt betekinthezők.

Ó-Radnán, 1903. év október 26-án.

M. kir. bánya- és kohóhivatal.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Mindenkor kaphatók: 11-12

Csiszár és Vásárhelyi cégnél Désen.

Keil-féle víz-kenőcs kemény padló számára.
Keil-féle fehér „Glasur“ fenymáz 45 kr.
Keil-féle arany-fenymáz képkereteknek 20 kr.
Keil-féle szalmakalap-festék minden színben.

KEIL-LAKK

legkitünőbb mázoló-szer puha padló számára.